

AM.

KIS LAP

MEGOSZTOTT REGGELI. (Lásd a 218. lapon.)

14. szám. — 1877. Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIII. kötet.

am-épület
ulat.

A REPÜLŐ CSACSI.

— Mese. —

OL volt, hol nem volt, egyszer valahol és valamikor volt egy jó öreg asszonyság, akinek nagy hirneve volt az egész környéken. Szép nagy kastélyban lakott, mely körül gyönyörű kert terült el, tele a legritkább fákkal, bokrokkal és virágokkal, ugyszintén mindenféle ritka állatokkal; bent a kastélyban pedig pompásan butorozott termék fogadták a vendégeket, kik mindennap nagy számmal jelentek meg. Mert a jó öreg asszonyság mindenkit szívesen látott s öreg és fiatal, gazdag és szegény egyaránt jól érezte magát nála. Ha valakinek baja volt, csak ide sietett s bizonyosan kapott segítséget; ha valaki valami jót tett, annak hire bizonyosan eljutott a kastélyba s a nemes lelkű öreg urhölgynek volt rá gondja, hogy a derék ember jutalmat kapjon. Így aztán valóságos jó angyala, tündére volt a vidéknek, kit mindenki szeretett s mert annyi jót tett, mindenféle történeteket is meséltek róla, mint-ha bizony még csodákat is tudna művelni.

Senki sem szerette azonban jobban a kastély urnőjét, mint a környékbeli gyermekek, kiknek valódi ünnep volt, ha a jó nénihez látogatóba mehettek. Mindig láttak, hallottak ott valami szépet s ritkán távoztak a nélkül, hogy valami kedves és becses ajándékot ne kaptak volna emlékül.

Azok között, kik a kastélyban többször voltak látogatóban, volt Aladár is, kinek szülei az egészen közel fekvő szomszéd faluban laktak, honnan kényelmesen át lehetett sétálni a kastélyba. Aladár,

mikor a városból a szünidőkre hazatért, gyakran eljárt mamájával a jó nénihez. Az öreg néni szerette is őt, nem is, mert Aladár okos, szorgalmas fiu volt, aki mindig jól tanult az iskolában és ez által örömet okozott szüleinek; de másrészt meg sok bajt és kellemetlenséget okozott magának is, másnak is azzal, hogy rendkívül önző és irigy volt. Mindent csak ő maga akart birni; ha valamit kapott, a viláért nem osztotta meg testvéreivel, még azt sem tűrte, hogy az ő játékszereivel játszodjanak, míg ellenben ha a többiek kaptak valamit, ő mindjárt megkívánta.

A jó szülők és az öreg néni is gyakran integették Aladárt és magyarázták neki, milyen csunya az ily magaviselet; de Aladár azért csak a régi maradt s testvérei, pajtásai végre odáig jutottak, hogy szinte szerették, ha nem látták őt maguk között, ha nem rontotta játékaikat.

Egy szép nyári napon Aladár ismét látogatóba ment a jó öreg nénihez. Épen csak néhány napja mult, hogy a városból haza érkezett a szünidőkre, miután az évi vizsgát kitűnően letette, úgy hogy legelső volt az osztályban. Mamája el is dicsekedett ezzel az öreg néninél, aki aztán így szólt:

— Ez valóban nagyon derék. Kedves fiam, ezt szeretem hallani. És hogy tőlem is részesülj egy kis jutalomban, jőjj velem a kertbe és ott válaszs magadnak valami kedvedre valót.

Aladár ugrált és tapsolt örömeiben; olyan szerencse még senkit sem ért pajtásai közül a kastélyban, hogy maga választhasson valami kedvére valót! Kisé-

táltak tehát a kertbe, elől Aladár, utána mamája a jó nénivel. Nem igen sokáig sétáltak, midőn eljutottak egy nagy kálitkához, melyben különböző idegen éghajlati pompás tarka tollu madarak röpködtek. Aladár sokszor megbámulta már e gyönyörű madarakat s most is nagy érdeklél állt meg a rácsozat előtt.

— No's, talán valamelyik szép madár kellene? kérde a néni mosolyogva.

Aladár épen felelni akart, midőn nem messze a pázsitos réten valami zaj hallatszott. Oda fordult s néhány virgoncz fiatal szürke csacsit pillantott meg, melyek jóízűen legelésztek ott s oly szelídek voltak, hogy maguktól közeledtek az emberhez s szívesen engedték, hogy a hátukra üljön és nyargalászszon, aki akar. Aladár ismerte már a jámbor állatokat s most is oda szaladt és simogatta őket.

— Ugy látom, szólt a néni, hogy talán inkább szeretnél egy csacsikát, melyen aztán nyargalhatnál a mezőkön.

— Oh, kedves nénike, szeretem én a madarakat is... szeretném mind a kettőt...

— Az nem lehet, szólt közbe a mamája. Választanod kell, vagy az egyiket, vagy a másikat. Mindkettőt nem lehet.

Ez aztán nehéz állapot volt Aladárnak. Tulajdonképen nem lett volna oly nehéz a választás, ha csak a maga kedve szerint akart volna választani. Azonban most is, mint mindig, föltámadtak benne a régi önző és irigy gondolatok. Ha a madarat választja, azt a szobában kell majd tartani és nővérei, kik mindig otthon vannak, többet fognak a madárkával mulatni... pedig nem az övék... Ha pe-

dig a csacsit választja, akkor pajtásaitól nem lesz maradása... azok is fognak akarni rajta nyargalni; bátyjától, Gyulától pedig már épen meg nem védheti.

— No's, kedves fiam, hát mit választasz? kérde a jó néni mosolyogva.

— Hát... hát... nem tudom...

— Talán nem tetszenek neked ezek a madarak?

— Oh igen... olyan gyönyörűek...

— No's, mért nem kell tehát?

— Kellene... de ha aztán hazaviszem... akkor otthon a leányok többet fognak vele mulatni, mint én magam.

A jó néni kissé elkomolyodott, de csakhamar visszanyerte szelid kifejezését s így szólt:

— Jól van, tehát válaszs magadnak egy kis csacsikát.

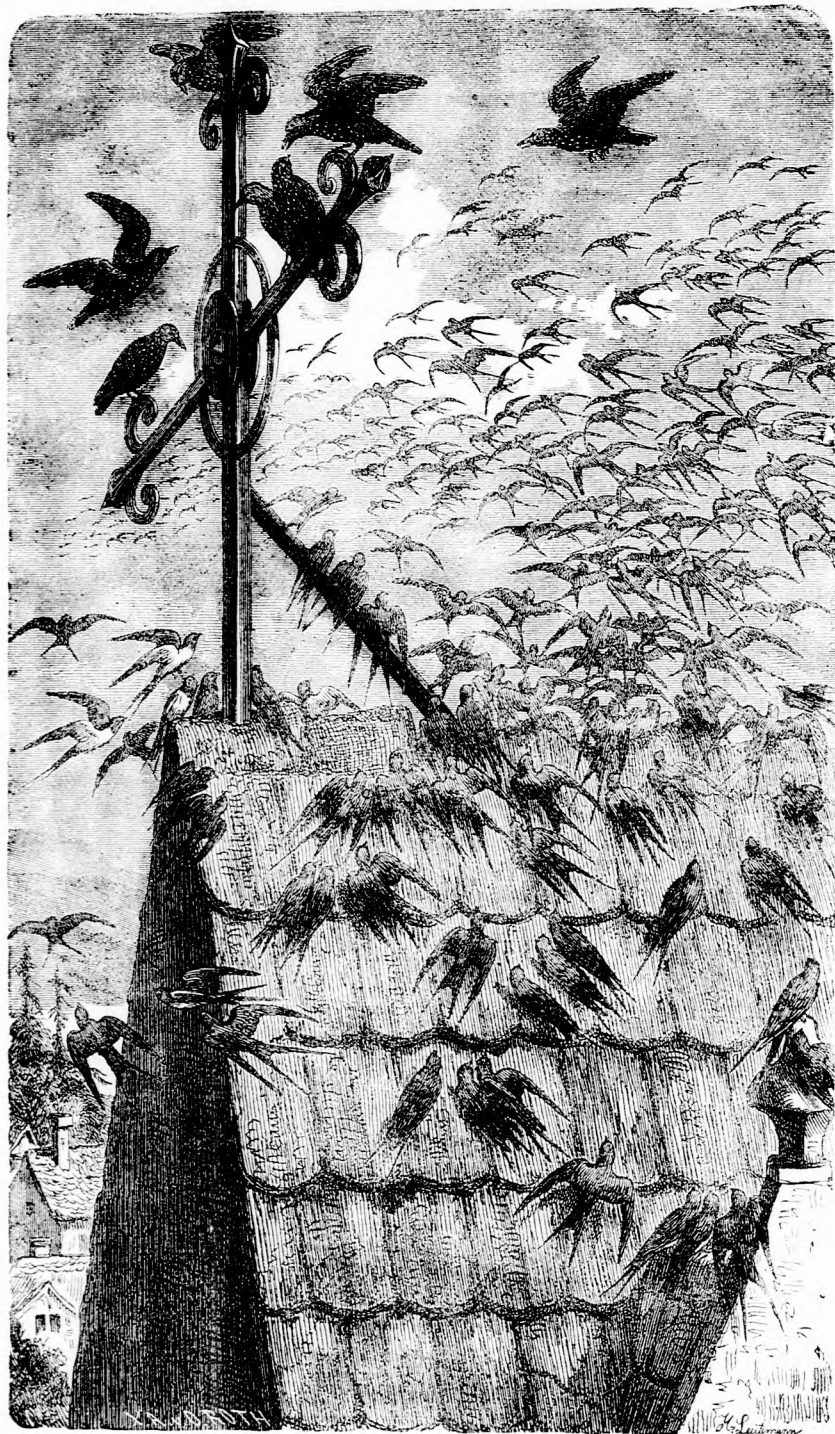
— Igen... azt is nagyon szeretném... de lássa nénike... nem lesz nyugtom a pajtásaimtól, mindig ők fognak akarni rajta nyargolni, én talán hozzá sem jutok.

Már ekkor a nénike igazán szinte szomorú lett s néhány perczig szótlán maradt. De azután megint csak nyájasan így szólt ismét:

— Igértem, hogy kedved szerint választhatsz, tehát reád bízom; gondolkozál s ha választottál, akkor majd szólj nekem.

Aladár ugyancsak meg volt akadva és tizszer is el-elszaladt a madaraktól a csacsikhoz és vissza s még sem tudott választani. Mamája és a néni pedig, megeléglvén a sétát, bementek ismét a kastélyba s Aladár is utánok ment.

(Folytatás a 214. lapon.)

MADARAK KÖLTÖZÉSE. I. Vándorlásra gyülekező fecskék. (Lásd a 214. lapon.)

MADARAK KÖLTÖZÉSE. II. Megérkezés a déli vidékre. (Lásd a 214. lapom.)

(Folytatás a 211. laphoz.)

A szobában a néniék kedélyes beszélgetésbe merültek, Aladár pedig egy nagy képeskönyvet nézegetve ült a sarokban, de bizony kevesebbet gondolt a képekre, mint arra a nagy kérdésre, hogy hát mégis mit válaszson: madárkát-e vagy csacsikát? Már késő este volt, és mégsem tudta magát elhatározni és szinte elálmosodott a sok gondolkozásban. Egyszerre aztán hallotta, amint mamájához így szólt a néniike:

— Ugy látom, Aladár barátunk még mindig nem tudja magát elszánni. Azt hiszem, leginkább szeretne egy olyan madarat, mely egyuttal csacsi is volna, hogy ne lehessen a szobában tartani, vagy pedig egy olyan csacsit mely egyuttal madár is hogy a többi fiuk ne merjenek ráülni.

— Az volna a furcsa, egy olyan repülő csacsi! szólt Aladár mamája nevetve.

És mit szólt erre a néniike? Valami furcsát . . . valami nagyon, de nagyon furcsát. Aze mondta:

— Nekem van ám egy olyan repülő csacsim!

(Folytatása következik.)

AZ AKOL ELŐTT.

(Képpel a 216—217. lapokon.)

JÁMBOR lovak együtt állnak,
Egy kis takarmányra várnak.

Ej, de késik a gazdánk ma!
Nagyon kérünk te kis lányka,

Szaladj hamar a tanyára
S mondd: három lovaeska várja.

Mert így kerítésen át
Nem érzük el a szénát.

MADARAK KÖLTÖZÉSE.

— I. Vándorlásra gyülekező fecskék. — II. Megérkezés a déli vidékre. —

(Képekkel a 212. és 213. lapokon.)

HŰVÖSEN kezd fujdogálni a szél s ha ki is süt a nap, nem oly meleg többé, mint volt ezelőtt hat héttel, mikor még az árnyéket kerestük s erdön-mezőn hallgattuk a madarak dalát. Itt az ősz, — előkeressük a melegebb ruhát, és azon kezdünk gondolkozni, hogy bizony-bizony nem sokára fűteni fogunk.

Igen ám, hát azok a szegény madarak, melyek annyira örültek a meleg nyári napoknak? Azoknak nincs téli kabátjuk, sem fűtött kályhájuk! Azok mit csinálnak a tél közeledtével? A legokosabbat, amit csak lehet: elköltöznek tőlünk messzire, a déli vidékre, a hol tél idején is meleg van, az az, hol tulajdonképen nincs is tél. Itt töltik azt az időt, míg nálunk fagy és havazik; de mihelyt elmúlt a tél s a kellemes tavasz közeledik, a költöző madarak is visszatérnek hozzánk.

Nem épen valamennyi madár költözik el télire, a veréb-félék itt maradnak nálunk, bár szegények sokat szenvednek hidegtől és éhségtől a téli hónapokban. Elköltöznek a fecskék, gólyák, gémek, darvak, vad galambok, vad libák stb. még

pedig rendszeresen nagyobb csapatokba gyűlnek utra s élükön egy-egy öregebb him-madár röpül, mintegy utmutató gyanánt. Őszkor, midőn a hideg napok közelnek, gyakran láthatni főleg a házi fecskék nagy gyülekezését; mintha tanácskozást tartanának a nagy utazásról, melyre készülnek.

A költöző madarak mindannyian kitűnően tudnak repülni, nemcsak gyorsan, hanem sokáig is, amire nagy szükségök van, mert sokan tulrepülnek a tengeren is, úgy hogy napokig le nem szállhatnak sehová pihenni, csak Afrika partjain jutnak ismét szárazföldre. Kimerülve, megsoványodva érkeznek meg a vándor madárseregnek a déli tájakra; de csakhamar berendezkednek s néhány nap alatt már kiheverték a nagy ut fáradalmait.

Meglepő az a pontosság, mellyel a vándormadarak több havi távollét után Európa déli részeiből vagy éppen Afrikából visszatérnek éppen arra a vidékre, ahol a megelőző nyáron voltak, sőt még régi fészkeket is fölkeresik. A ház körül tartózkodó költöző madarakkal, u. m. fecskével, gólyával érdekes kísérleteket lehet tenni; ha vándorlásuk előtt megfogjuk és valami jelt teszünk reájok — a következő esztendőben bizonyosan reájok ismerünk, mert okvetetlenül visszatérnek hozzánk, ha csak utközben valami szerencsétlenség nem éri őket.

A NEMZETI SZÍNHÁZ BUDAPESTEN.

(Képpel a 224. lapon.)

KEDVES Forgó bácsi!
Meglehet, hogy kedves Forgó bácsi, aki mindig ott lakik a szép Budapesten, nevetni is fog az én leveleimen. (Dehogy nevetek! F. b.) De én nem tehetek róla, mióta kedves mamámmal a minap fönt jártam fővárosunkban, mindig csak ott jár az eszem és mindig azt a verset szavalom, — kedvs Forgó bácsi bizo-

nyosan ismeri, — mely úgy kezdődik, hogy: »Jaj de szép az a Pest, Istenem de szép!« (Czuczor Gergely: »Falusi kis lány Pesten.«)

Képzelterheti kedves Forgó bácsi, hogy mennyit bámultam, mikor végig sétáltunk azokon a hosszú utczákon, melyek csupa három-négy emeletes házból állanak; bizony itt nálunk a faluban a templom tornya igazán nincs olyan magas. Hát még a gyönyörű Dunapart és túl a királyi palota a budai várhegyen! Nem is győzném elmondani, mit mindent láttam, képtárat, természetrajzi gyűjteményeket, állatkertet és egy este a nemzeti színházat. Az igazat megvallva, a nemzeti színházban mulattam legjobban.

Epen dalművet adtak elő. A színház telisded teli volt s higye meg, kedves Forgó bácsi, a szívem ugyancsak dobogott, mikor a függöny felgördült és a dal, zene megkezdődött; ott maradtam volna akár reggelig is; egész éjjel a sok szép dal zengett a fülemben, sőt még másnap is, mikor már a vasuton haza felé utaztunk.

Nagyon hálás vagyok kedves jó szüleim iránt, hogy az idei szünidők utolsó napjaiban ily örömet szereztek nekem. Most pedig még nagyobb buzgalommal tanulok s édes apácska megígérte, hogy ha ez évet kitűnő sikerrel végzem, akkor a jövő tanévre Budapestre küld tanulmányaim befejezésére valamelyik nevelő intézetbe. Remélem, hogy meg is fogom érdemelni.

Ha kedves Forgó bácsi lerajzoltatná azt a szép nemzeti színházat, nagy örömet okozna nekem és tudom, sok kis olvasótársamnak is, aki még nem látta. (Mint látod, teljesítettem kívánságodat. F. b.)

Ezek után kedves Forgó bácsit szívből üdvözölve maradok

hű kis olvasója

Katona Irénke.

AZ AKOL ELŐTT. (Lásd a 214. lapon.)

MEGOSZTOTT REGGELI.

(Képpel a czimlapon.)

SZÉKBEN ül a
Kiesi baba.

Kiesi tálba'
Téjbe kása.

No most edd meg
Reggelidet.

Nem eszem meg,
Nagyon meleg.

Ej hamiska
Kiesi Miska.

Hej, tudom is
Mért vagy hamis.

Kása neked
Nem is meleg.

De megláttad
A cziczádat,

Kit becsalt a
Tej illatja.

»Czirmos czicza!
Jőszte itt a

Pompás früstök
Jer, ögyük mög!«

S a cziczácska
Nem is várva

A biztatást:
Ott mindjára

A kis székre
Felszökéle

S hurukolva
Dörgve, morgva

Nagy éhében
Jó kedvében

Hozzá látott
S bepofázott,

Mialatt a
Kiesi gazda

Simogatta
Czirógatta.

Jó Misike,
Jó a szíve.

Hanem rossz a
Misi gyomra.

A S Ü N

(Képpel a 221. lapon.)

HA az erdőszélen vagy a kert valamely csöndes részében sétálunk, gyakran hallhatunk a száraz levelek közt egy kis zörejt, — s ezt legtöbbször a sünn, másképp tuskés disznó okozza. Disznócskának azért nevezik ez állatot, mert feje és főleg orrmánya hasonlít a disznóéhoz. Teste is olyan zömök. De van ám aztán egy igen nagy különbség s ez az, hogy a sünn disznónak egész felső teste, homlokától kezdve egészen a farkáig s oldalt egészen a hasáig, puha szőr helyett kemény, szürös tuskével van borítva.

Ennek a tuskéruháknak disznócskánk pompás hasznát veszi. Ha valami ellenség közeledik feléje, gyorsan az egész állat egy gombolyagba húzza össze magát, fejét, lábait egészen elrejt, úgy, hogy minden részéből csak a hegyes tuskék állanak ki. Ilyen állapotban öt puszta kézzel megfogni az ember sem tudja, annál kevésbé a

kutya vagy más ellensége. Tuskéruhájjával tehát védelmezi magát.

A tuskés disznó nappal valamely sűrű bokor, sövény vagy rőzse alatt pihen és alszik vaczkában. A vaczok egy kis kikapart gödör, melyet tele hord szénával szalmával. Ebből sokszor magas halmot is épít föléje, mi által jó meleg lakásra tesz szert. A lakásnak két ajtaja van, ami arra való, hogy veszély esetén az egyiket be-, a másikon pedig kiszökhetik. Lakásához, a szükséges száraz leveleket igen elmes módon gyűjti. Felkeresi az erdőben vagy a kertben azon helyeket, hol a fákról lehullott levél a legnagyobb mennyiségben van. Itt hátára fekszik, elkezdi hengerközni, miáltal a levelek felszuródnak tuskéire, a levelekkel megterhelve haza felé ballag s körülbelül olyan, mint egy kis szénás szekér.

Prédát keresni mindig este járki, gondosan körülnéz, szaglálózik s gyorsan ide-oda futkos, mintha keresne valamit; keres is még tücsk, sáskát, csigát

s más r
csemeg
állatok
kelő n
sem fő
s az a
harapá
A
gár és
haszno
ugyis v
A
lán a m
nem t
sége a
kém. I
mint a
állatk
lami k
hoz
most
vennie
abban
szétre
hasán
Innen
mi a
tuské
lyok
ezek

nem

megs
gártó
mind
éjjel
gadj
sőt a
tőle.

közö
ték m
nika
Klim

s más mindenféle bogarat, melyek az ő csemegéjét képezik. De megtámad nagyobb állatokat is: egeret, békát, a fűben fészkelő madarakat, sőt a mérges kigyótól sem fél, ezt is megtámadja és megeszi s az a csodálatos, hogy a kigyó mérges harapása csöppet sem árt neki.

A tüskésdisznó a sok kártékony bogár és egér pusztítása által az embernek hasznot hajt, üldözni tehát nem szabad; ugyis van neki sok más ellensége.

A kutya rendkívül haragszik rá; talán a miatt boszankodik, hogy tüskéi miatt nem tudja megfogni. Veszedelemes ellensége a róka. E ravasz állat kifog az ő tüskéin. Ha egyre rátalál, nem harap bele mint a kutya, hanem az összegömböörödött állatkát lábával szépen hőmpölygeti valami közel eső pocsolyához, vagy patakhoz és bedobja a vízbe. A szegény sün most megijed a víztől, lélekzetet is kell vennie, azért kidugja a fejét. A róka abban a pillanatban bekapja és a fejét szétroppantja; azután hátára fordítja s hasánál harapja fel, hol nincsenek tüskék. Innen kiindulva kirágja az egészet, mint mi a dinnyét héjából, úgy, hogy csak a tüskés bőr marad meg. A nagyobb baglyok ellen sem védelmezik meg tüskéi; ezek szétdarabolva, tüskéstől lenyelik.

Ha ezen ellenségeinek körmei közé nem kerül, 6—8 évig él.

A fogságban a sündisznó egészen megszeli a házat minden egértől, bogártól tisztán tartja; csak az a baj, hogy mindig este kezdi a vadászatot és egész éjjel zörög. Gazdáját megismeri s elfogadja kezéből az eledelt; szereti a tejet, sőt a bort is megissza és megrészegetszük tőle.

A »KIS LAP« XIII. köt. 6-ik számában közölt képrejtvény megfejtését utólag beküldték még: Schmidt Laura, Eisler Hugó, Rák Annika és Jancsika, Enczike, Gyula és Nunczi, Klima Rezső, Kintzik Anna és Dániel.

H Ő S G Á B O R.

— Beszélyke. —

ZEN a néven ismerte mindenki az iskolában, sőt még az iskolába nem járó gyermekek is mind hős Gábornak nevezték. Igaz, hogy Gábor pajtásunk még semmiféle hőstettet sem vitt végbe; de mindig emlegette, hogy majd ha nagyobb lesz, mekkora hősi tetteket fog ő elkövetni!

Hős Gábor kedvence volt az osztálynak, mindenki szerette, mert hogy derék fiu volt, azt nem lehetett tagadni. Szorgalmasan tanult, lezckéivel, földvényaival mindig rendben volt, ha pedig a tanulás véget ért, akkor a játéknál senki sem multa fölül Gábort. Izmos, erős fiu volt, e mellett ügyes, találékony, mindig jókedvű, úgy hogy a többiek szívesen elismerték őt vezérüknek; akármiféle játék folyt, mindig Gábor volt a vezető és parancsnok. Mi mindnyájan elhittük, hogy bizony nagy hős lesz belőle; ő maga is hitte.

— De hát, hogy fogsz majd hozzá hogy hős váljék belőled? kérdém egyszer tőle, midőn a zuhogó eső miatt a szobába szorulva arról beszélgettünk, ki mit fog csinálni majd ha nagyra nő.

— Hogy fogom kezdeni? feleli Gábor nevetve. Nagyon egyszerűen. Kedves apám tudja, hogy nagy kedvem van a katonaságra s azt mondta, hogy ha iskoláimat kitünő sikerrel végzem és első leszek az osztályban, akkor megengedi, hogy jövőre katonai iskolába menjek. Itt azután majd tiszt leszek, azután lesz majd háború és akkor aztán lesz módomban hősi tetteket elkövetni.

Mi többiek mindnyájan örültünk, hogy ilyen hős társunk lesz, sőt egyik másik, közülünk olyan formát mondott, hogy bizony talán szintén megpróbálja, hátha sikerülne neki is hősnek lennie? Csak egy volt közöttünk, aki némileg szomorkodva hallgatta bohókás beszédeinket, a halvány, szelid arcú Károly, ki sóhajtva megjegyzé:

— Én nem készülök arra, hogy hős legyen belőlem!

Az valóban nehéz is lett volna, mert szegény Károly sánta volt s csak botra támaszkodva keservesen tudott mozogni. Ép ezért játékaikban kevés részt vett; de mégis mindnyájan nagyon szerettük, mert rendkívül szelid, jószívű fiú volt, ki majd mindennap tett valami szivességet valamelyikünknek, segítvén föladványainkat elkészíteni stb. Azt is tudtuk, hogy Károly mamája szegény özvegy asszony s Károlyt egy gazdag, de igen szigorú nagybátyja nevelteti, aki föltételül azt szabta, hogy Károly mindig vagy a legelső, vagy legalább is az első egyike legyen az iskolában. Tanult is szorgalmasan és veszedelmes versenytársa volt Gábornak, úgy hogy kétséges volt, melyikök nyeri az első helyet. De azért egymással mégis jó barátságban voltak és épen most, amint Károly oly busan felsóhajtott, Gábor biztatlág így szólt hozzá:

— Soh'se busulj, Károly! Hős nem igen válhatik belőled a rossz lábod miatt, de lehetsz ám azért akár püspök vagy miniszter is. Aztán tudod, jó barátok leszünk ám mindig és majd ha én híres hős leszek, akkor a te számodra is fogok kérni valami jutalmat a királytól. Oh, bár csak mielőbb tehetném! Boszant, hogy még

csak ilyen iskolás fiú vagyok, a ki semmit sem tehet.

— És mért ne tehetnél már most is valamit?

Ezt nem közülünk kérdezte valaki, hanem mondta egy tisztos ősz hajú fiérő, ki észrevétlenül ott termett mögöttünk s ki nem volt más, mint a mi kedves tanárunk. Gábor kissé megzavarodott, de rövid idő alatt visszanyerte nyugalma és a tanár kérdésére így felelt:

— Most még sokkal gyöngébb vagyok, hogysen hőstettek elkövetésére gondolhatnék. Mindenki nevetne rajtam, ha ilyesmibe fognék.

— És kik azok a hősök, kikre gondolni szoktál? Kérdé a tanár.

— Oh . . . Sokan vannak . . . a hős Hunyady János, vagy Dobó István, Kiniózi Pál . . .

— És azt hiszed, hogy egy kis fiú is nem követhet el oly hősi tettet, mely becsületére válnék akármelyik nagy hősnek?

Gábor kissé meg volt akadva s nem tudott hamarjában felelni. A tanár nem faggatta, hanem mosolyogva így szólt:

— Majd máskor, ha több időnk lesz, talán ismét beszélünk erről.

A tanár távozott s Gábor kissé kedvetlennek látszott. Jóformán duzzogva így szólt hozzám:

— Ugy látszik, a tanár ur nem is hiszi, hogy én igazán képes volnék valami hősi tetre; azt kívánja, hogy már most bizonyítsam be. De hát miképen? Mit tehetek én még most?

— Én bizony nem tudom, felelém kissé megakadva. Legfőljebb ha valakit megmentenél valami nagy veszedelem-

ből . . . ha egy égő házba rohannál, vagy mély vízbe, hogy kiszabadíts valakit. Ez talán hősi tett volna.

— Nem hiszem, hogy a tanár ur effélére gondolt volna; az én kedvemért nem fog tűzvész támadni, sem pedig az emberek nem fognak a folyóba ugrálni.

— Akkor talán arra gondolt, hogy igyekezzél elnyerni a nagy jutalmat, mely tudod, ki van tűzve erre az évre a legjobb tanulónak.

— Hiszen arra törekszem is és biz-

tosan meg is nyerem. Nincs is más versenytársam csak Károly . . . de tőle nem félek, mert ő gyöngé és beteges, ki nem bírja, hogy az év végeig megfeszítve tanuljon. Én bizonyosan első leszek és megkapom a jutalmat.

Ezt magam is hittem, — mert az egész osztályban senki sem mert még csak gondolni sem arra, hogy Gábor és Károly fölé kerülhessen; ők ketten voltak az osztály jelesei s mivel Károly betegeskedett, Gábor volt igazán az első.

A SÜN (Lásd az 218. lapon.)

Ilyképen tehát mégis csak azt kellett hinnünk, hogy a tanár csakugyan valami vitézi cselekedet által kívánná Gábor hősiségét bebizonyítva látni. És erre nem sokára nyílt is alkalom.

Egy szünnapon délután kísértáltunk a városkától nem messze levő ligetbe s velünk jött sántikálva Károly is. Vigán játszadoztunk jó ideig, labdáztunk, fára másztunk, szaladgáltunk, — midőn egyszerre éles sikoltást, segélykiáltást hallottunk.

— Mi ez? Valahol baj van, mondtam.

— Az erdő széléről hangzik, szólt Gábor. Siessünk oda!

Hatalmas ugrásokkal rohant előre, mi utána, de mikor az erdő szélére értünk, bizony mi többiek ijedten megálltunk, mert ott borzalmas jelenet tárult szemeink elé: egy óriási mészáros kutya, vérben forgó szemekkel, hatalmas fogait vicso-ritva dühösen rohant Károly után, ki sánta lábával csak lassan birt menekülni. A szörnyü állat már alig néhány lépés-

nyire volt a szegény beteg fiutól s ekkor iszonyu rémületünkre Károly megbotlott és elesett.

— Vége van! Széttépi az a veszett dühös kutya!

Ha valami fegyver volt volna kezünkben, siettünk volna Károly segítségére; de pusztá kézzel mit tehattunk? Sápadtan megálltunk az erdő szélén, — csak Gábor nem. Egy pillanat alatt ott termett Károly mellett, épen midőn a dühödő kutya is odaért. Gábor villámgyorsan fölkapott egy nagy követ és jól czélozva oly erővel vágta az eb fejéhez, hogy messzire hallatszott a koppanás és a kutya egy pillanatra kábultan megállott.

— Siess az erdő felé, Károly, majd én föltartom valahogy a kutyát, kiáltá Gábor.

Károly nagy nehezen fölállt és menekült. Gábor pedig ezalatt már a kutyával viaskodott; mert a dühös eb csakhamar fölocsudott és most megtámadójára rohant. De Gábor gyorsabb és ügyesebb volt; hirtelen az ebre vetette magát izmos kezeivel torkát körülfogta és fojtogatta, térdeivel pedig lenyomta az erősen vergődő állatot. Ekkor már mi is siettünk segítségül, mert láttuk, hogy sokáig Gábor nem bírhat a hatalmas kutyával; de a mi segítségünkre már nem volt szükség, mert épen akkor odáért már a kutya gazdája is és korbáccsal néhány nagy csapást mérvén a kutyára, ez teljesen megjuhászodott s félénken, vonitva sompolygott hátrafelé. Gazdája, miután jó ideig mentegetőzött és bocsánatot kért, szintén távozott.

Mi körülvettük Gábort és vitézségét

bámulva ölelgettük meg; Károly pedig könnyes szemekkel mondá:

— Soha sem fogom elfelejteni, amit értem tétél, kedves Gáborom!

— No bizony! Szót sem érdemel! Hiszen csak nem engedhetem, hogy az a dühös kutya összemarczangoljon, mikor segíteni tudtam?

— Igen, mondám én, csak hogy veszedelmes dolog volt ám ez... közlünk egyik sem merete volna megtenni. Ez már igazi hőstett volt; tudom, a tanár ur sem tagadná, ha meghallaná.

Gábor azonban kért, hogy ne beszéljük el ezt az esetet a tanárnak. Gábor, ámbár szeretett arról beszélni, mi lesz ő majd, ha nagy lesz, nem volt dicsekvő, sem tulságosan hiu, s ha valami jót tett, nem kívánta, hogy annak nagy hire terjedjen. De mivel sokan voltunk jelen s hazaérve, még több pajtásunknak elbeszeltük a kalandot, másnapra mégis eljutott már a tanárnak fülébe is. Leczke után a tanár fölemlítette a dolgot, megdicsérte Gábort; de végre aztán sajtáságos mosollyal így szólt:

— Kedves fiam, nagyon derék és bátor tett volt, amit végbevittél, nagy bajból mentetted meg pajtásodat. Hiszem, szükség esetén megteszed máskor is. Csak arra figyelmeztetlek, hogy ne keresd szándékosan az ilyen veszedelmeket. Mikor minap azt mondtam, hogy egy kis fiu is végbevihet hőstetteket, nem effélékre gondoltam.

De már ekkorigazán bámultunk mindnyájan; ha már ez sem volt nagyszerű cselekedet, akkor már nem tudjuk, mit kell tenni. Sokáig nem törhettük azonban rajta a fejünket, mert sok volt a leczke, meg

gyült a dolgunk a tanulással s minél közelebb jutottunk a vizsgák idejéhez, annál inkább meg kellett feszíteni erőnket; lassanként feledésbe merültek mind ezen apró beszédek és események s mindnyájan csak arra törekedtünk, hogy lehetőleg jó sikerrel tehessek le a vizsgát. Egyik-másik közülünk kísérletet tett, hogy elnyerje az elsőséget Gábor és Károly elől; de a kísérletek mind megbuktak, Gábor és Károly mindig az első maradtak s csak az volt a kérdés, hogy legvégül ki lesz mégis a legelső, ki nyeri el a jutalmat. Gábort folyton ösztönözte a vágy, hogy atyja föltételének eleget téve, átmelessen majd a katonai iskolába; Károly pedig eleget akart tenni szigoru nagybátyjának, hogy tovább is érdemes legyen pártfogására s hogy ne essék terhére szegény mamájának. A két fiu tehát erősen küzdött egymással az elsőségért és a jutalomért; de e mellett mindig őszinte jó barátságban maradtak egymással.

Már csak néhány hét volt hátra a tanévből, de ez a néhány hét volt a legnehezebb, ugyancsak megfeszített figyelemmel kellett hallgatnunk a tanár előadásait, hogy föladványainkat a vizsgára elkészíthessük. És épen ekkor egy napon nagy meglepetésünkre Károly elmaradt az iskolából — de csakhamar megtudtuk miért: nagyon beteg lett!

Őszintén sajnáltuk mindnyájan kedves pajtásunkat s csak az vigasztalt meg, hogy néhány nap mulva már jó híreket hallottunk fölöle; tul volt a veszedelmen s az orvos biztatta, hogy két hét mulva már ismét járhat. Igen, de ez a két hét nagyon hosszú idő volt ám szegény Ká-

rolynak! Épen most nem járhatott az előadásokra, nem hallgathatta a tanár magyarázatait; most már le kellett mondania arról, hogy megelőzze Gábort, nem lehetett kétséges, hogy Gábor fogja elnyerni a jutalmat. Mi mindnyájan hittük is ezt s egyszer így szóltam Gáborhoz:

— No, most már nem kell félned, nincs versenytársad, bizonyos, hogy te leszel a győztes.

— Majd meglátjuk, felelé Gábor komolyan.

Alig néhány nappal a vizsgálatok kezdete előtt, Károly ismét megjelent közöttünk, még sápadtabban, mint máskor de különben épen nemszomoruan. Azután, megkezdődtek a vizsgák s mindnyájunk nagy bámulatára Károlyon épen nem látzott meg, hogy mulasztott valamit. Mint egész éven át, úgy most is valóban ő volt a legkitünőbb, az ő dolgozatai voltak a legjelesebbek s egészen természetesnek találtuk, hogy a jutalmat ő nyerte meg. Gábor kissé komoly lett, de szintén beismerte, hogy Károly érdemesebb a jutalomra.

A tanár, midőn a jutalmat Károlynak átadta, szép szavakban megdicsérte, hogy betegsége daczára is oly kitünően elkészült minden leczkéivel és föladványai-
val; de ekkor Károly így szólt:

— Oh, ez csak igen kis részben az én érdemem; a fő érdem Gábort illeti.

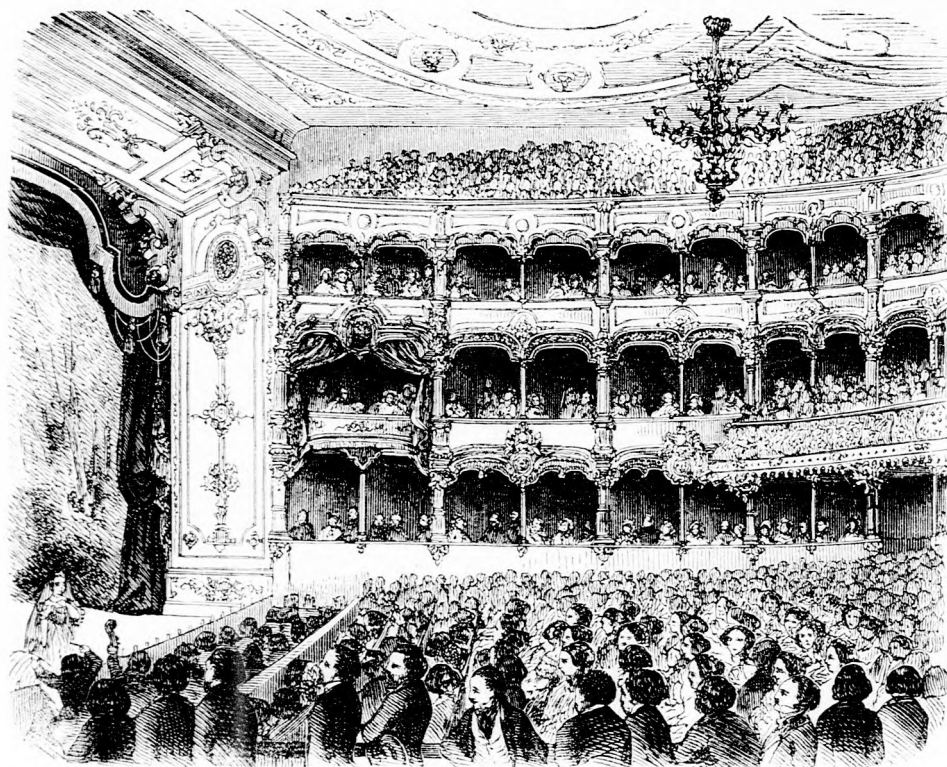
Mindnyájan bámulva néztünk rá; ő pedig így folytatá:

— Igen, Gábornak köszönhetem e kitüntetést; betegségem miatt nem tudtam volna jól elkészülni, mert nem hallhattam a tanár ur magyarázatait. De Gábor minden nap eljött hozzám és pontosan

elmondta amit a tanár ur magyarázott; figyelmeztetem, hogy ezzel magának árt, mert biztos volna számára a jutalom, ha én hátramaradnék; de ő azt felelte, hogy csak becsületes versenybe kíván győzni; akarja, hogy én is halljam mindazt, amit ő a tanár urtól hallott és így neki, versenytársamnak köszönhetem a győzelmet.

Meghatottan hallgattuk mindnyájan ez elbeszélést, tanárunk pedig könynyezve inté magához Gábort, megölelte és így szólt:

— Ez volt az igazi hősi tett, kedves fiam! Most már meg vagyok győződve, hogy olyan derék férfiú fog válni belőled, kire mindnyájan büszkék leszünk.

A NEMZETI SZÍNHÁZ BUDAPESTEN. (Lásd a 215. lapon.)

Gábor szerényen elpirult, de mi ahányan voltunk a teremben, zajosan megéljeneztük és hozzásiettünk, hogy megöleljük. Most láttuk be mi is, mily nemes tettekben kell nyilatkozni az igazi lelki erőnek.

Károly boldogan ment haza, mert örömhirt vitt haza mamájának és nagybá-

tyjának; de Gábor is jutalmat aratott, mert atya megtudta a tanár urtól a derék tettet s többre becsülte, mint ha Gábor menyerte volna a jutalmat. Gábor régi ohajtása tehát teljesült, had-apróddá lett s ő is boldognak érezte magát.